

У процесі проведення ігор-естафет, які багато разів виконуються у швидкому темпі, в учнів виховується швидкісна витривалість. Основним критерієм оцінки навантаження і відпочинку в іграх є показник ЧСС уд./хв., контроль за яким молодші школярі виконують самостійно. Слід зауважити, що спортивно-ігровий метод був упроваджений французьким дослідником Ю. Люстеллою. Він знайшов своє практичне застосування як у спортивній підготовці молодших школярів, так і в заняттях фізичною культурою.

Ігри, які застосовують у роботі з молодшими школярами, мають відповідати навчальній програмі. Ігрові завдання мають бути не надто легкими, проте й не дуже складними. Необхідно враховувати вікові особливості учнів, забезпечувати різноманітність ігор та залучати до гри усіх учнів.

Отже, використання ігрових технологій особливо доцільним є у роботі з учнями початкових класів. Під час проведення уроку з застосуванням ігрових технологій учитель повинен вміло управляти емоціями молодших школярів, не нав'язувати своєї думки, а скеровувати їхню активність у потрібне русло. Завдяки ігровим технологіям у класі створюється сприятливий психологічний клімат, активізується навчальна діяльність школярів, підтримується інтерес до навчання. Емоційна забарвленість гри допомагає школярам легше пережити невдачі та подолати труднощі під час навчання. Ігрові технології навчання сприяють розвитку у молодших школярів самостійності, творчості, винахідливості, кмітливості, відповідальності, цілеспрямованості.

Список використаних джерел

1. Аксьонова О. П. Нова фізична культура: система методів навчання. *Теорія та методика фізичного виховання*. 2011. № 3. С. 25–31.
2. Базилевич Н. О. Вплив ігрового методу на розвиток фізичних здібностей молодших школярів. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2011. № 2–3. С. 99–102.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. пос. Київ : Академвидав, 2004. 450 с.

Анастасія БУЛАТ

АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Сучасний соціально-економічний розвиток України обумовлює необхідність визначення нових пріоритетів і перспектив для спеціальної школи, висуваючи підвищені вимоги до змісту освіти дітей з особливостями психофізичного розвитку та розробки інноваційних педагогічних технологій для корекції їхніх порушень.

Спеціальна освіта є важливою складовою національної системи освіти, що забезпечує реалізацію права кожної дитини на здобуття якісної освіти незалежно від стану її здоров'я чи особливостей розвитку. В умовах сучасного соціально-економічного розвитку України особливого значення набувають питання вдосконалення спеціальної освіти, що має відповідати принципам рівності, інклюзивності та орієнтації на потреби дітей з особливими освітніми потребами (ООП). Розвиток цієї галузі освіти є не лише важливим аспектом соціальної політики, а й стратегічним кроком до інтеграції України в європейський освітній простір.

Одним із провідних напрямів розвитку спеціальної освіти є впровадження інклюзивного підходу, який орієнтований на інтеграцію дітей з ООП у загальноосвітнє середовище. Інклюзивна освіта дає змогу таким дітям навчатися разом із однолітками, брати активну участь у житті колективу, розвивати соціальні навички та почуватися повноцінними членами суспільства. Законодавчі зміни, зокрема ухвалення Закону України «Про освіту» (2017 р.) [1] та Закону «Про повну загальну середню освіту» (2020 р.) [2], закріпили право дітей з особливими потребами на навчання в загальноосвітніх закладах. Це стало поштовхом для створення мережі інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ), які забезпечують комплексну підтримку таких дітей та їхніх родин.

Підвищення якості освітніх послуг для дітей з ООП потребує постійного вдосконалення методик навчання та впровадження інноваційних технологій. Одним із важливих напрямів є адаптація навчальних програм і розробка спеціальних навчальних матеріалів, які відповідають потребам кожної дитини. Активно впроваджуються інтерактивні засоби навчання, зокрема комп'ютерні програми, мультимедійні ресурси, що дозволяють покращити сприйняття матеріалу дітьми з різними порушеннями. Окреме значення має забезпечення закладів освіти сучасним обладнанням, яке сприяє розвитку моторики, мовлення та пізнавальних здібностей учнів.

Важливим завданням спеціальної освіти є підготовка висококваліфікованих педагогічних кадрів. Сучасний учитель повинен мати не лише глибокі знання зі свого предмета, а й володіти спеціальними методиками роботи з дітьми, які мають різні типи порушень розвитку. Для цього необхідно забезпечити системну підготовку та підвищення кваліфікації педагогів, що працюють у сфері спеціальної освіти. Зокрема, до навчальних програм закладів вищої освіти включають дисципліни, які стосуються інклюзії та роботи з дітьми з ООП. Важливим є також проведення тренінгів, семінарів і майстер-класів для педагогів, де вони можуть отримати практичні навички роботи з різними категоріями дітей [4].

Психолого-педагогічна підтримка дітей з ООП є ще одним ключовим напрямом розвитку спеціальної освіти. У цьому контексті важливу роль відіграють психологи, логопеди, дефектологи та інші фахівці, які працюють

у закладах освіти та інклюзивно-ресурсних центрах. Вони проводять діагностику, розробляють індивідуальні програми розвитку, надають консультації батькам і педагогам. Залучення мультидисциплінарних команд фахівців дозволяє забезпечити комплексний підхід до навчання та розвитку дітей з ООП, враховуючи їхні індивідуальні потреби та можливості.

Розвиток спеціальної освіти також передбачає активну співпрацю з родинами дітей з особливими потребами. Батьки є важливими партнерами педагогів у процесі навчання, тому необхідно забезпечити їхню поінформованість і підтримку. Проведення освітніх тренінгів для батьків, організація груп взаємодопомоги та залучення їх до обговорення індивідуальних освітніх програм – це важливі складові успішної співпраці [3].

Не менш значущим є створення безбар'єрного середовища в закладах освіти. Це стосується як фізичної доступності приміщень (наявність пандусів, ліфтів, спеціальних санітарних кімнат), так і адаптації навчального простору до потреб дітей з порушеннями зору, слуху чи моторики. Забезпечення універсального дизайну освітнього середовища є важливим завданням, яке вимагає як фінансових інвестицій, так і належного планування.

Окрему увагу слід приділити розвитку дистанційного навчання для дітей з ООП, особливо в умовах пандемії COVID-19 та воєнного стану. Цей формат навчання дозволяє забезпечити безперервність освітнього процесу навіть у складних умовах. Для цього необхідно адаптувати навчальні програми до дистанційного формату, забезпечити технічну підтримку учнів і педагогів, а також розробити спеціальні онлайн-ресурси для дітей з різними порушеннями.

На міжнародному рівні Україна активно переймає досвід розвинених країн у сфері спеціальної освіти. Впровадження найкращих практик, участь у міжнародних проектах і програмах дозволяють модернізувати систему спеціальної освіти відповідно до сучасних вимог. Зокрема, особливо корисними є напрацювання у сфері інклюзії, технологій корекційного навчання та створення індивідуальних освітніх програм.

Водночас розвиток спеціальної освіти в Україні стикається з низкою викликів. Серед них – недостатнє фінансування, нестача кваліфікованих кадрів, недосконалість нормативно-правової бази та упередження в суспільстві щодо дітей з ООП. Для подолання цих проблем необхідна комплексна державна політика, спрямована на підтримку спеціальної освіти, зокрема збільшення бюджетного фінансування, стимулювання підготовки педагогічних кадрів і проведення інформаційно-просвітницької роботи.

Таким чином, розвиток спеціальної освіти в Україні має багатовекторний характер і вимагає злагоджених зусиль держави, освітян, батьків і громадськості. Впровадження інклюзивної освіти, удосконалення

методик навчання, підтримка педагогів, створення безбар'єрного середовища та використання інноваційних технологій є ключовими напрямками, які сприятимуть забезпеченню якісної освіти для дітей з ООП. Реалізація цих завдань дозволить не лише підвищити рівень освіти в країні, а й створити умови для гармонійного розвитку кожної дитини незалежно від її особливостей.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту».
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту».
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
3. Бондар В. І. Спеціальна педагогіка. Київ: Освіта, 2020.
4. Андрющенко Т. В., Кузнецова О. М. Інклюзивна освіта: теорія і практика. Харків : Видавництво НТУ "ХПІ", 2021.